

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Warszawa, dnia 9 września 2011 roku

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

BMP-0724-6-12/11/AR/MM

P-7 Kościelny
Marszałek Senatu RP
13.09.11
8880 podpis

Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do pisma z dnia 21 czerwca 2011 roku (sygn. BPS/DSK-043-3787/11), przekazującego oświadczenie złożone przez Senatora RP Pana Tadeusza Gruszkę podczas 79. posiedzenia Senatu RP w dniu 16 czerwca 2011 roku w sprawie *interpretacji przepisów ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym, w zakresie dotyczącym przeprowadzania przez straże gminne kontroli ruchu drogowego*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku *o strażach gminnych* (Dz. U. Nr 123, poz. 779 z późn. zm.), straż gminna (miejska) wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. W myśl art. 11 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, do zadań straży gminnej (miejskiej) należy w szczególności czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym. Uprawnienia straży gminnych (miejskich) w zakresie kontroli ruchu drogowego określone zostały w art. 129b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – *Prawo o ruchu drogowym* (t.j.: Dz. U. z 2005 roku Nr 108, poz. 908 z późn. zm.). Zgodnie z art. 129b ust. 1 *Prawa o ruchu drogowym*, kontrola ruchu drogowego w gminach lub miastach, które utworzyły straż gminną (miejską) może być wykonywana przez strażników gminnych (miejskich). Strażnicy gminni (miejscy), w myśl art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, uprawnieni są do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec:

- 1) kierującego pojazdem:
 - a) niestosującego się do zakazu ruchu w obu kierunkach, określonego odpowiednim znakiem drogowym lub
 - b) naruszającego przepisy ruchu drogowego, w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzenia rejestrującego, oraz
- 2) uczestnika ruchu naruszającego przepisy o zatrzymaniu lub postoju pojazdów, o ruchu motorowerów, rowerów, wózków rowerowych, pojazdów zaprzęgowych oraz o jeździe wierzchem lub pędzeniu zwierząt, a także o ruchu pieszych.

Zakres uprawnień straży gminnej (miejskiej) obejmuje zatem, m.in.: dokonywanie kontroli wobec kierujących pojazdami, którzy naruszają przepisy ruchu drogowego, jeżeli czyn stanowiący naruszenie ruchu drogowego został ujawniony i zarejestrowany przy użyciu urządzenia rejestrującego. Zgodnie z art. 2 pkt 59 *Prawa o ruchu drogowym*, „urządzenie rejestrujące” oznacza stacjonarne, przenośne albo zainstalowane w pojeździe albo na statku powietrznym urządzenie ujawniające i zapisujące za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami. Z definicji powyższej

wynika, że urządzeniem rejestrującym są w istocie urządzenia służące do ujawniania i zapisywania za pomocą technik utrwalania obrazów naruszeń przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami, przy czym art. 2 pkt 59 *Prawa o ruchu drogowym* wyróżnia trzy rodzaje urządzeń rejestrujących: stacjonarne, przenośne oraz zainstalowane w pojeździe albo na statku powietrznym.

Podkreślić należy, iż art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym* uprawnia strażników gminnych (miejskich) do dokonywania kontroli ruchu drogowego wobec kierujących pojazdami, którzy naruszają przepisy ruchu drogowego, jeżeli czyn stanowiący naruszenie ruchu drogowego został ujawniony i zarejestrowany przy użyciu dowolnego urządzenia rejestrującego (tj. każdego urządzenia, jakie mieści się w zdefiniowanym w art. 2 pkt 59 *Prawa o ruchu drogowym* pojęciu "urządzenie rejestrujące"). Powyższe ma o tyle istotne znaczenie, że ustawodawca nie w każdym przypadku odnosi się do wszystkich kategorii urządzeń rejestrujących, czego przykładem jest art. 129b ust. 4 *Prawa o ruchu drogowym*, regulujący uprawnienie strażników gminnych (miejskich) do dokonywania na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących.

Tym samym, zgodnie z art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym* zakres uprawnień strażników gminnych (miejskich) obejmuje dokonywanie kontroli ruchu drogowego, m.in. wobec kierujących pojazdami, naruszających przepisy ruchu drogowego pod warunkiem, że czyn stanowiący naruszenie ruchu drogowego został ujawniony i zarejestrowany przy użyciu dowolnego urządzenia rejestrującego: stacjonarnego, przenośnego albo zainstalowanego w pojeździe lub na statku powietrznym.

Zauważyć przy tym należy, iż art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym* nie zawiera ograniczeń co do rodzaju dokonywanych przez kierujących pojazdami naruszeń przepisów ruchu drogowego, do kontroli których uprawnieni są strażnicy gminni (miejscy), poza warunkiem, że czyn stanowiący naruszenie ruchu drogowego powinien być ujawniony i zarejestrowany przy użyciu urządzenia rejestrującego. Powyższe pozwala przyjąć, że w świetle art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, strażnicy gminni (miejscy) mają prawo kontrolować wszelkie naruszenia przepisów ruchu drogowego, dokonane przez kierujących pojazdami, jakie mogą być ujawnione i zarejestrowane przy użyciu urządzenia rejestrującego (stacjonarnego, przenośnego albo zainstalowanego w pojeździe lub na statku powietrznym), w tym także niestosowanie się kierujących pojazdami do sygnalizacji świetlnej.

Zarazem, w myśl art. 129b ust. 3 pkt 3 *Prawa o ruchu drogowym*, w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie wskazanym w art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, strażnicy gminni (miejscy) upoważnieni są m.in. do używania urządzeń rejestrujących, przy czym w przypadku używania urządzenia zainstalowanego w pojeździe w czasie pracy urządzenia pojazd nie może znajdować się w ruchu. W art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym* użyto również pojęcia „urządzenie rejestrujące”, nie wskazując rodzaju urządzenia rejestrującego ani też rodzajów dokonanych przez kierujących pojazdami naruszeń przepisów ruchu drogowego, jakie mogą być przy użyciu takich urządzeń kontrolowane. Przepis nie ogranicza więc – w stosunku do regulacji art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym* – zakresu kontroli, jaka może być wykonywana z użyciem urządzeń rejestrujących. Wydaje się zatem, że brak jest podstaw do przyjmowania, że strażnicy gminni (miejscy) są uprawnieni do dokonywania kontroli ruchu drogowego jedynie w zakresie kontroli prędkości, nie mają zaś prawa kontrolować przestrzegania przez kierujących obowiązku stosowania się do sygnalizacji świetlnej.

Tym samym, strażnicy gminni (miejscy) mają prawo dokonywać kontroli ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących w rozumieniu art. 2 pkt 59 *Prawa o ruchu drogowym*, a zatem także stacjonarnych urządzeń rejestrujących w zakresie wskazanym w art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, a więc także wobec kierujących pojazdami, dopuszczających się naruszeń przepisów ruchu drogowego (w tym również niestosujących się

do sygnalizacji świetlnej), o ile tylko czyn stanowiący naruszenie ruchu drogowego został ujawniony i zarejestrowany przy użyciu urządzenia rejestrującego.

Treść przepisów art. 129b ust. 2 i 3 *Prawa o ruchu drogowym*, pozwala zatem na przyjęcie, że strażnicy gminni (miejscy) są uprawnieni do prowadzenia kontroli ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących, które ujawniają i rejestrują naruszenia przepisów ruchu drogowego, polegające na niestosowaniu się do sygnałów świetlnych nadawanych przez urządzenia umieszczone na drodze. Potwierdza to regulacja art. 129g ust. 1 *Prawa o ruchu drogowym*, określająca uprawnienia Inspekcji Transportu Drogowego w zakresie ujawniania naruszeń przepisów ruchu drogowego za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym. Zgodnie z ww. przepisem, ujawnianie za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych następujących naruszeń przepisów ruchu drogowego: 1) przekraczania dopuszczalnej prędkości oraz 2) niestosowania się do sygnałów świetlnych, należy do Inspekcji Transportu Drogowego, z zastrzeżeniem jednak art. 129b ust. 3 pkt 3 *Prawa o ruchu drogowym*.

Tym samym uprawnienie Inspekcji Transportu Drogowego do prowadzenia kontroli ruchu drogowego – w zakresie takich naruszeń przepisów ruchu drogowego jak przekraczanie dopuszczalnej prędkości oraz niestosowanie się do sygnałów świetlnych – z użyciem stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych nie pozbawia straży gminnych (miejskich) uprawnienia do dokonywania kontroli ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących w zakresie określonym w art. 129b ust. 2 *Prawa o ruchu drogowym*, a zatem również wobec kierujących pojazdami, niestosujących się do sygnalizacji świetlnej, o ile taki czyn został ujawniony i zarejestrowany przy użyciu urządzenia rejestrującego.

Równocześnie nie wydaje się zasadnym stanowisko, jakoby zasadnicze znaczenie dla stwierdzenia istnienia uprawnienia strażników gminnych (miejskich) do prowadzenia kontroli ruchu drogowego z użyciem stacjonarnych urządzeń rejestrujących, które ujawniają i rejestrują naruszenia przepisów ruchu drogowego, polegające na niestosowaniu się do sygnalizacji świetlnej umieszczonej na drodze, miały przepisy wydanego na podstawie art. 129h ust. 5 *Prawa o ruchu drogowym* rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 czerwca 2011 roku w sprawie *warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące* (Dz. U. Nr 133, poz. 770). Uprawnienie to wynika bowiem, jak wskazano powyżej, z przepisów art. 129b ust. 2 i 3 *Prawa o ruchu drogowym*, a zatem z przepisów samej ustawy.

Powyższe rozwiązanie uznać należy za prawidłowe z punktu widzenia hierarchii źródeł prawa, bowiem to przepisy ustawy, a nie aktu wykonawczego winny określać zakres uprawnień władczych organów publicznych, do których należy niewątpliwie uprawnienie do dokonywania kontroli ruchu drogowego. Rozporządzenie winno określać raczej kwestie techniczne, których zamieszczenie w ustawie byłoby niewskazane ze względu na zbyt daleko idącą szczegółowość regulowanych zagadnień.

Zgodnie natomiast z art. 11 ust. 2 ustawy *o strażach gminnych*, w związku z realizowanymi zadaniami określonymi w ust. 1 i art. 10 ustawy, straży przysługuje prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych w przypadku, gdy czynności te są niezbędne do wykonywania zadań oraz w celu:

- 1) utrwalania dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia,
- 2) przeciwdziałania przypadkom naruszania spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- 3) ochrony obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

Zasady wykonywania czynności związanych z obserwowaniem i rejestrowaniem określone zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2009 roku w sprawie *sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przez straż gminną (miejską)* (Dz. U. Nr 220, poz. 1720). Zgodnie

z § 1 ww. rozporządzenia. straż realizuje prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, w sposób:

- 1) zdalny - przy użyciu urządzeń umożliwiających przekazywanie obrazu zdarzeń na odległość;
- 2) bezpośredni - w przypadku prowadzenia przez strażnika gminnego (miejskiego) obserwacji i rejestracji obrazu w miejscu zdarzenia.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż prawo do obserwowania i rejestrowania obrazu zdarzeń w sposób zdalny posiadają zarówno strażnicy, jak i pracownicy administracyjni straży. Natomiast obserwowanie i rejestrowanie obrazu w sposób bezpośredni zastrzeżony jest wyłącznie dla strażnika gminnego (miejskiego), który wykonuje swoje czynności w umundurowaniu.

Przedstawiając powyższe wskazać należy, iż zarówno korzystanie przez strażników gminnych (miejskich) z monitoringu wizyjnego, aparatów fotograficznych, jak i minikamer, które to urządzenia zapisują obraz zdarzeń w miejscu publicznym, a służą do utrwalania dowodów popełnienia wykroczenia (przestępstwa), przeciwdziałania przypadkom naruszenia spokoju i porządku w miejscach publicznych, czy ochronie obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej jest w polskim systemie prawnym możliwe.

Zauważyć jednocześnie należy, iż regulacje odnoszące się do sposobu obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przez straż gminną (miejską) różnią się od regulacji w Policji w tym zakresie. Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku *o Policji* (t.j.: Dz. U. z 2007 roku Nr 43, poz. 277 z późn. zm.), policjanci wykonując czynności, o których mowa w art. 14 ustawy, mają prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych podejmowanych na podstawie ustawy – także i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom. Uprawnienia strażników zostały natomiast ograniczone do możliwości nagrywania obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, co oznacza, że strażnicy nie mają uprawnień do nagrywania dźwięku podczas czynności administracyjno-porządkowych, w tym związanych z ujawnionym wykroczeniem.

2 powołaniem

MINISTER
SPRAW WNEWNETRNYCH I ADMINISTRACJI
Przed
p. up. Adam KAPACIŃSKI
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.